

Η εξαίρεση των NFT από τον Κανονισμό MiCA: ο μη αντικαταστατός χαρακτήρας ως έλεγχος ουσίας

Γεώργιος Στουραΐτης

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, ΜΔΕ Φορολογικού Δικαίου, Νομική Σχολή ΔΠΘ

ORCID: 0009-0008-9175-2158

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.23350394>

Προγενέστερη εκδοχή του παρόντος άρθρου δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο kstlaw.gr.

Περίληψη

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων (MiCA) δεν εφαρμόζεται σε κρυπτοστοιχεία που είναι μοναδικά και μη εναλλάξιμα με άλλα κρυπτοστοιχεία. Κατά την αιτιολογική σκέψη 11, οι αρμόδιες αρχές κρίνουν την κατάταξη με προσέγγιση που προκρίνει την ουσία έναντι των τύπων, στην οποία η κατάταξη καθορίζεται από τα χαρακτηριστικά του κρυπτοστοιχείου. Το ερώτημα που εξετάζεται είναι ποιες εμπορικές μορφές των NFT περνούν αυτόν τον έλεγχο και ποια σημεία αφήνει ανοιχτά το κείμενο. Η ανάλυση στηρίζεται στο άρθρο 2 και στις αιτιολογικές σκέψεις 10 και 11 του Κανονισμού, στις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) και στο ελληνικό δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας. Υποστηρίζεται ότι οι εμπορικά τυπικές μορφές, δηλαδή η έκδοση σε σειρά, τα κλασματικά μέρη και οι μάρκες με οιονεί χρηματοπιστωτικά χαρακτηριστικά, εκφεύγουν, κατά κανόνα, της εξαίρεσης. Ανοιχτή παραμένει η ευρύτερη έννοια του αντικαταστατού χαρακτήρα, την οποία οι κατευθυντήριες γραμμές της ESMA δεν αποσκοπούν να αποσαφηνίσουν. Για την επιχείρηση που εκδίδει NFT, η κατάταξη κρίνει αν η δημόσια προσφορά απαιτεί λευκό βιβλίο κρυπτοστοιχείων και αν οι υπηρεσίες της απαιτούν άδεια παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων. Επιπλέον, η κτήση της μάρκας δεν μεταβιβάζει το πνευματικό δικαίωμα στο υποκείμενο έργο και η άδεια εκμετάλλευσης απαιτεί έγγραφο τύπο.

Λέξεις-κλειδιά: MiCA, κρυπτοστοιχεία, NFT, μη αντικαταστατά κρυπτοστοιχεία, λευκό βιβλίο κρυπτοστοιχείων, πνευματική ιδιοκτησία

The NFT Exclusion under MiCA: Non-Fungibility as a Substance Test for Crypto-Asset Issuers

Abstract

Regulation (EU) 2023/1114 on markets in crypto-assets (MiCA) does not apply to crypto-assets that are unique and not fungible with other crypto-assets. Under Recital 11, competent authorities should adopt a substance over form approach, whereby the features of the crypto-asset in question determine its classification. The question examined is which commercial configurations of non-fungible tokens (NFTs) pass that test and which points the text leaves open. The analysis rests on Article 2 and Recitals 10 and 11 of the Regulation, on the guidelines of the European Securities and Markets Authority (ESMA) and on Greek copyright law. The present author argues that the commercially typical configurations, namely issuance in a large series or collection, fractional parts and tokens with quasi-financial features, fall outside the exclusion as a rule. The broader concept of fungibility remains open, since the ESMA guidelines are not intended to provide clarity on it. For a business issuing NFTs, the classification determines whether an offer to the public requires a crypto-asset white paper and whether its services require authorisation as a crypto-asset service provider. Separately, acquiring the token does not transfer the copyright in the underlying work, and under Greek law a licence to exploit the work must be made in writing.

Keywords: Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCA), crypto-assets, non-fungible tokens, substance over form approach, crypto-asset white paper, crypto-asset service providers, copyright

Εισαγωγή

Πολλοί από τους συμμετέχοντες στη σχετική διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) επισήμαναν ότι υπό την ονομασία NFT (μη αντικαταστατές μάρκες) κυκλοφορεί ευρύ

φάσμα στοιχείων, από ψηφιακά έργα τέχνης έως αντικείμενα παιχνιδιών, γεγονός που δυσχεραίνει την κατάταξή τους.¹

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων (MiCA) εφαρμόζεται από τις 30 Δεκεμβρίου 2024. Θεσπίζει ενιαίες απαιτήσεις για τη δημόσια προσφορά και την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση κρυπτοστοιχείων, καθώς και απαιτήσεις για τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων. Δεν εφαρμόζεται σε κρυπτοστοιχεία «που είναι μοναδικά και μη εναλλάξιμα με άλλα κρυπτοστοιχεία».² Κατά μία άποψη, πέρα από τα κλασματικά μέρη και τις σειρές με το ίδιο υποκείμενο περιεχόμενο, τα NFT μένουν εκτός της ρύθμισης των αγορών κρυπτοστοιχείων.³ Στη διαβούλευση της ESMA ορισμένοι συμμετέχοντες υποστήριζαν ότι οι κατευθυντήριες γραμμές υπερβαίνουν την εντολή της, επικαλούμενοι τη βούληση του ενωσιακού νομοθέτη να εξαιρέσει τα NFT από τον MiCA, ιδίως τα ψηφιακά έργα τέχνης και τα συλλεκτικά αντικείμενα.⁴

Το άρθρο 2 παράγραφος 3 περιορίζεται στη διατύπωση της εξαίρεσης. Το περιεχόμενό της εξειδικεύεται στην αιτιολογική σκέψη 11, η οποία θέτει έλεγχο ουσίας. Το ερώτημα που εξετάζεται είναι ποιες εμπορικές μορφές των NFT περνούν αυτόν τον έλεγχο και ποια σημεία αφήνει ανοιχτά το κείμενο.

Ο υπογράφων υποστηρίζει ότι οι εμπορικά τυπικές μορφές, δηλαδή η έκδοση σε σειρά, τα κλασματικά μέρη και οι μάρκες με οιονεί χρηματοπιστωτικά χαρακτηριστικά, εκφεύγουν, κατά κανόνα, της εξαίρεσης. Ανοιχτή παραμένει η ευρύτερη έννοια του αντικαταστατού χαρακτήρα, την οποία οι κατευθυντήριες γραμμές της ESMA δεν αποσκοπούν να αποσαφηνίσουν. Αυτοτελής είναι η διάσταση των πνευματικών δικαιωμάτων, η οποία ισχύει ανεξάρτητα από την υπαγωγή στον MiCA.

I. Το ρυθμιστικό υπόβαθρο και το γράμμα της εξαίρεσης

Ο MiCA εφαρμόζεται σε όσους δραστηριοποιούνται στην έκδοση, στη δημόσια προσφορά και στην εισαγωγή προς διαπραγμάτευση κρυπτοστοιχείων ή παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με κρυπτοστοιχεία στην Ένωση. Κρυπτοστοιχείο είναι η «ψηφιακή αναπαράσταση αξίας ή δικαιώματος που μπορεί να μεταβιβαστεί και να αποθηκευτεί ηλεκτρονικά, με χρήση τεχνολογίας καταμεμημένου καθολικού ή παρόμοιας τεχνολογίας».⁵ Ο ορισμός καλύπτει κατ' αρχήν και τις μάρκες που στην αγορά ονομάζονται NFT.

Σε εθνικό επίπεδο, ο Ν 5193/2025 λαμβάνει μέτρα εφαρμογής του MiCA, με τον ορισμό των αρμόδιων αρχών και των εξουσιών τους και με διατάξεις για την επιβολή διοικητικών μέτρων και κυρώσεων.⁶

Η εξαίρεση των μοναδικών και μη εναλλάξιμων κρυπτοστοιχείων εδράζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3. Παράλληλη εξαίρεση θεσπίζει το άρθρο 2 παράγραφος 4 στοιχείο α' για τα κρυπτοστοιχεία που συνιστούν χρηματοπιστωτικά μέσα κατά την Οδηγία για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων.⁷ Κατά την αιτιολογική σκέψη 11, η εξαίρεση των μοναδικών και μη αντικαταστατών κρυπτοστοιχείων «δεν θίγει τον χαρακτηρισμό» τους ως χρηματοπιστωτικών μέσων. Κατά την ESMA, τα NFT που πληρούν τα κριτήρια των χρηματοπιστωτικών μέσων υπόκεινται στην Οδηγία MiFID II.⁸

¹ ESMA, Final Report on the Guidelines on the conditions and criteria for the qualification of crypto-assets as financial instruments (ESMA75453128700-1323, 17 Δεκεμβρίου 2024) παρ. 57 https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-12/ESMA75453128700-1323_Final_Report_Guidelines_on_the_conditions_and_criteria_for_the_qualification_of_CAs_as_FIs.pdf προσπελάστηκε 30 Σεπτεμβρίου 2026.

² Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2023 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων (MiCA) [2023] ΕΕ L 150/40, αρ. 149 παρ. 2 (οι τίτλοι III και IV εφαρμόζονται από τις 30 Ιουνίου 2024, αρ. 149 παρ. 3), αρ. 1 παρ. 1 και αρ. 2 παρ. 3.

³ βλ. Carbajo Cascón F, 'The Non-Financial Crypto-Asset Market: Copyright in Art Non-Fungible Tokens' σε Pastor Sempere C (επιμ), *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market* (Springer 2025) 395, 397, doi:10.1007/978-3-031-74889-9_17.

⁴ ESMA, Final Report (n 1) παρ. 60.

⁵ αρ. 2 παρ. 1 και αρ. 3 παρ. 1 σημείο 5 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.

⁶ αρ. 95 και 96 περ. α' Ν 5193/2025 (ΦΕΚ Α' 56/11.4.2025).

⁷ αρ. 2 παρ. 4 στοιχ. α' και αρ. 3 παρ. 1 σημείο 49 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114; βλ. Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID II) [2014] ΕΕ L 173/349.

⁸ αιτιολογική σκέψη 11 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114; ESMA, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα

II. Ο μη αντικαταστατός χαρακτήρας ως έλεγχος ουσίας

Η αιτιολογική σκέψη 10 δικαιολογεί την εξαίρεση με την περιορισμένη χρηματοοικονομική χρήση των μοναδικών κρυπτοστοιχείων. Η αξία τους αποδίδεται στα μοναδικά χαρακτηριστικά κάθε κρυπτοστοιχείου και στη χρησιμότητα που παρέχει στον κάτοχο της μάρκας. Επειδή δεν είναι άμεσα εναλλάξιμα και η σχετική αξία τους δεν μπορεί να εξακριβωθεί μέσω σύγκρισης με υφιστάμενη αγορά ή ισοδύναμο περιουσιακό στοιχείο, περιορίζονται οι κίνδυνοι για τους κατόχους και το χρηματοπιστωτικό σύστημα.⁹

Η αιτιολογική σκέψη 11 εξειδικεύει τον έλεγχο σε επτά προτάσεις.¹⁰ Τα κλασματικά μέρη ενός μοναδικού και μη αντικαταστατού κρυπτοστοιχείου δεν θα πρέπει να θεωρούνται μοναδικά και μη αντικαταστατά. Η έκδοση κρυπτοστοιχείων ως μη αντικαταστατών μαρκών σε μεγάλη σειρά ή συλλογή θα πρέπει να θεωρείται «δείκτης του αντικαταστατού χαρακτήρα τους». Η απόδοση μοναδικού αναγνωριστικού δεν επαρκεί από μόνη της για την κατάταξη του κρυπτοστοιχείου ως μοναδικού και μη αντικαταστατού. Μοναδικά και μη αντικαταστατά θα πρέπει να είναι επίσης τα περιουσιακά στοιχεία ή τα δικαιώματα που αναπαριστώνται. Η εξαίρεση δεν θίγει τον χαρακτηρισμό των κρυπτοστοιχείων αυτών ως χρηματοπιστωτικών μέσων. Ο Κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται, επίσης, στα κρυπτοστοιχεία που φαίνεται να είναι μοναδικά και μη αντικαταστατά, αλλά των οποίων τα de facto χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά που συνδέονται με τις de facto χρήσεις τους θα τα καθιστούσαν αντικαταστατά ή μη μοναδικά. Τέλος, κατά την αξιολόγηση και την κατάταξη οι αρμόδιες αρχές «θα πρέπει να υιοθετούν μια προσέγγιση που προκρίνει την ουσία έναντι των τύπων, στο πλαίσιο της οποίας η κατάταξη καθορίζεται από τα χαρακτηριστικά του εν λόγω κρυπτοστοιχείου και όχι από τον χαρακτηρισμό του από τον εκδότη».

Ο έλεγχος ουσίας είναι επομένως γράμμα του Κανονισμού. Για τα κλασματικά μέρη το κείμενο αποκλείει ρητά την εξαίρεση. Την έκδοση σε μεγάλη σειρά ή συλλογή τη χαρακτηρίζει μόνο δείκτη, ενώ για τις μάρκες με οιονεί χρηματοπιστωτικά χαρακτηριστικά σιωπά. Κατά τη γνώμη του υπογράφοντος, δύο στοιχεία οδηγούν κατά κανόνα εκτός της εξαίρεσης: η έκδοση συλλογής σε σειρά με κοινά χαρακτηριστικά και ταυτόσημη χρησιμότητα για τους κατόχους και η ενσωμάτωση οιονεί χρηματοπιστωτικών χαρακτηριστικών, ανεξάρτητα από το ότι κάθε μονάδα φέρει χωριστό ψηφιακό αναγνωριστικό. Η μάρκα υπάγεται τότε στον MiCA ή, εφόσον συνιστά χρηματοπιστωτικό μέσο, στο καθεστώς της MiFID II.

Τον έλεγχο εξειδικεύουν οι κατευθυντήριες γραμμές της ESMA. Εκδόθηκαν κατά το άρθρο 2 παράγραφος 5 του Κανονισμού για τους σκοπούς της παραγράφου 4 στοιχείο α', δηλαδή για τον χαρακτηρισμό των κρυπτοστοιχείων ως χρηματοπιστωτικών μέσων. Παρέχουν επιπλέον διευκρινίσεις για ορισμένα χαρακτηριστικά των NFT.¹¹ Κατά την Κατευθυντήρια γραμμή 8, για να είναι μοναδικά τα NFT θα πρέπει να θεωρούνται μη υποκαταστάσιμα. Ο χαρακτηρισμός τους δεν θα πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικά στις τεχνικές ιδιαιτερότητες, όπως η απόδοση μοναδικού αναγνωριστικού κωδικού. Κρυπτοστοιχείο του οποίου η αποτίμηση απορρέει σε μεγάλο βαθμό από τη συγκρισιμότητά του με άλλα που έχουν ισοδύναμα χαρακτηριστικά δεν θα πρέπει να δικαιολογεί εξαίρεση. Οι εθνικές αρμόδιες αρχές και οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές μπορούν να εφαρμόζουν «έλεγχο αλληλεξαρτώμενης αξίας», με παράδειγμα την ύπαρξη κοινής τιμής διαπραγμάτευσης για μια σειρά μαρκών. Τα κλασματοποιημένα NFT δεν θα πρέπει να θεωρούνται αυτομάτως μοναδικά και μη εναλλάξιμα.¹²

Η ESMA διευκρίνισε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν αποσκοπούν να αποσαφηνίσουν την ευρύτερη έννοια του αντικαταστατού χαρακτήρα και εστιάζουν στην έννοια της μοναδικότητας, την οποία χαρακτηρίζει σχετικά νέα στον MiCA. Στη διαβούλευση ορισμένοι συμμετέχοντες υποστήριξαν ότι η

κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα κρυπτοστοιχεία προκειμένου να θεωρούνται χρηματοπιστωτικά μέσα (ESMA 75453128700-1323, 19 Μαρτίου 2025) παρ. 66 https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2025-03/ESMA75453128700-1323_Guidelines_on_the_conditions_and_criteria_for_the_qualification_of_CAs_as_FIs_EL.pdf προσπελάστηκε 30 Σεπτεμβρίου 2026.

⁹ αιτιολογική σκέψη 10 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.

¹⁰ αιτιολογική σκέψη 11 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.

¹¹ αρ. 2 παρ. 5 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114; ESMA, Κατευθυντήριες γραμμές (n 8) παρ. 4.

¹² ESMA, Κατευθυντήριες γραμμές (n 8) παρ. 67, 69, 70 και 72.

ψηφιακή μοναδικότητα δεν ταυτίζεται πάντοτε με τον μη αντικαταστατό χαρακτήρα σε οικονομικούς όρους.¹³ Όσο η ευρύτερη έννοια παραμένει ανοιχτή, η κατάταξη κρίνεται με τα κριτήρια της αιτιολογικής σκέψης 11 και με τις ενδείξεις της Κατευθυντήριας γραμμής 8.

III. Πρακτικές προεκτάσεις

Όταν μια μορφή εμπίπτει στον MiCA ως κρυπτοστοιχείο εκτός μαρκών με αναφορά σε περιουσιακά στοιχεία και μαρκών ηλεκτρονικού χρήματος, εφαρμόζεται ο τίτλος II για τις δημόσιες προσφορές. Ο προσφέρων πρέπει, κατ' αρχήν, να έχει καταρτίσει, κοινοποιήσει και δημοσιεύσει λευκό βιβλίο κρυπτοστοιχείων με το περιεχόμενο του άρθρου 6. Η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει, μεταξύ άλλων, για προσφορά προς λιγότερα από 150 φυσικά ή νομικά πρόσωπα ανά κράτος μέλος που ενεργούν για ίδιο λογαριασμό ούτε για προσφορά της οποίας η συνολική αξία στην Ένωση δεν υπερβαίνει το 1.000.000 ευρώ σε διάστημα 12 μηνών από την έναρξή της.¹⁴ Επειδή οι παραπάνω υποχρεώσεις πρέπει να έχουν τηρηθεί πριν από τη δημόσια προσφορά, η κατάταξη της μάρκας γίνεται πριν από την έκδοση.

Όταν η δραστηριότητα συνίσταται σε υπηρεσίες κρυπτοστοιχείων, όπως η λειτουργία πλατφόρμας διαπραγμάτευσης κρυπτοστοιχείων ή η παροχή φύλαξης και διαχείρισης κρυπτοστοιχείων για λογαριασμό πελατών, απαιτείται κατ' αρχήν άδεια παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων.¹⁵ Για πρόσωπα με καταστατική έδρα στην Ελλάδα, αρμόδια αρχή για τις δημόσιες προσφορές και για τους παρόχους είναι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, με εξαίρεση ορισμένες αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος για τα πιστωτικά ιδρύματα, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και τα ιδρύματα πληρωμών. Ο πάροχος που αδειοδοτείται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς λειτουργεί ως ανώνυμη εταιρεία.¹⁶

Η διάσταση των πνευματικών δικαιωμάτων ισχύει ανεξάρτητα από την υπαγωγή στον MiCA. Ο δημιουργός αποκτά με τη δημιουργία του έργου πνευματική ιδιοκτησία, η οποία περιλαμβάνει το περιουσιακό και το ηθικό δικαίωμα και αποκτάται πρωτογενώς χωρίς διατυπώσεις. Το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στον δημιουργό την εξουσία να επιτρέπει ή να απαγορεύει τις πράξεις εκμετάλλευσης του έργου.¹⁷ Η μεταβίβαση της μάρκας δεν συνεπάγεται κτήση του πνευματικού δικαιώματος επί του υποκείμενου έργου. Η εμπορική πρακτική της άδειας που ενσωματώνεται στα μεταδεδομένα της μάρκας προσκρούει στον έγγραφο τύπο που απαιτείται για τη μεταβίβαση εξουσιών από το περιουσιακό δικαίωμα και για την άδεια εκμετάλλευσης, με κύρωση την ακυρότητα, την οποία μπορεί να επικαλεστεί μόνο ο δημιουργός.¹⁸ Όταν η άδεια δεν καθορίζει την έκταση και τα μέσα εκμετάλλευσης, θεωρείται ότι αφορά την έκταση και τα μέσα που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού της.¹⁹

Όταν ο νόμος ορίζει έγγραφο τύπο, το έγγραφο πρέπει να φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του εκδότη.²⁰ Στην περίπτωση αυτή, για το ηλεκτρονικό έγγραφο απαιτείται εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή.²¹ Ο Κανονισμός eIDAS απαγορεύει την απόρριψη της νομικής ισχύος της ηλεκτρονικής υπογραφής μόνο επειδή δεν πληροί τις απαιτήσεις της εγκεκριμένης, αφήνει όμως στο εθνικό δίκαιο τον καθορισμό του νομικού αποτελέσματος των ηλεκτρονικών υπογραφών.²² Άδεια απλώς ενσωματωμένη στα μεταδεδομένα, χωρίς εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή αποδοτέα στον δικαιούχο, δεν πληροί επομένως τον έγγραφο τύπο. Η παραχώρηση δικαιωμάτων επί του έργου απαιτεί χωριστή έγγραφη άδεια, ανεξάρτητη από τη μάρκα.

¹³ ESMA, Final Report (n 1) παρ. 62 (θέση της ESMA) και 58 (θέση συμμετεχόντων στη διαβούλευση).

¹⁴ αρ. 4 παρ. 1 στοιχ. β' έως δ' και παρ. 2 στοιχ. α' και β' και αρ. 6 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.

¹⁵ αρ. 3 παρ. 1 σημείο 16 στοιχ. α' και β' και αρ. 59 παρ. 1 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.

¹⁶ αρ. 97 παρ. 2 και 3, 98 και 101 Ν 5193/2025 (n 6).

¹⁷ αρ. 1 παρ. 1, 3 παρ. 1 και 6 Ν 2121/1993 για την πνευματική ιδιοκτησία, τα συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα (ΦΕΚ Α' 25/4.3.1993).

¹⁸ αρ. 14 Ν 2121/1993.

¹⁹ αρ. 15 παρ. 4 Ν 2121/1993.

²⁰ αρ. 160 ΑΚ.

²¹ αρ. 16 παρ. 1 εδ. β' Ν 4727/2020 (ΦΕΚ Α' 184/23.9.2020); αρ. 25 παρ. 2 Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης (eIDAS) [2014] ΕΕ L 257/73, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183 (ΕΕ L, 2024/1183, 30.4.2024).

²² αρ. 25 παρ. 1 και αιτιολογική σκέψη 49 Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.

Συμπέρασμα

Η εξαίρεση του άρθρου 2 παράγραφος 3 του MiCA υπόκειται στον έλεγχο ουσίας της αιτιολογικής σκέψης 11, τον οποίο η Κατευθυντήρια γραμμή 8 της ESMA εξειδικεύει με ενδείξεις για την υποκαταστασιμότητα, τη συγκρισιμότητα της αξίας και τα κλασματικά μέρη.

Για την επιχείρηση που εκδίδει NFT, η κατάταξη γίνεται κατά περίπτωση και πριν από την έκδοση. Οι σειρές, τα κλασματικά μέρη και οι μάρκες με οιονεί χρηματοπιστωτικά χαρακτηριστικά εκφεύγουν, κατά κανόνα, της εξαίρεσης, με συνακόλουθες υποχρεώσεις λευκού βιβλίου κρυπτοστοιχείων ή άδειας παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ή με υπαγωγή στο καθεστώς των χρηματοπιστωτικών μέσων. Τέλος, η άδεια εκμετάλλευσης του υποκείμενου έργου απαιτεί χωριστή έγγραφη συμφωνία.

Η ευρύτερη έννοια του αντικαταστατού χαρακτήρα παραμένει ανοιχτή. Κατά το άρθρο 142 παράγραφος 2 στοιχείο δ', η έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά τα κρυπτοστοιχεία περιλαμβάνει αξιολόγηση της κατάλληλης ρυθμιστικής αντιμετώπισης των μοναδικών και μη αντικαταστατών κρυπτοστοιχείων.²³ Στη στοχευμένη διαβούλευση του 2026, της οποίας οι απαντήσεις θα αξιοποιηθούν για την έκθεση που η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει κατά τα άρθρα 140 και 142, η Επιτροπή ρωτά ποιες κατηγορίες δυσκολεύουν περισσότερο την κατάταξη στην πράξη, με παράδειγμα τα στοιχεία που διατίθενται ως NFT αλλά εκδίδονται σε σειρές. Ρωτά επίσης αν πρέπει να ρυθμιστούν οι πάροχοι υπηρεσιών σχετικών με NFT.²⁴ Η έκθεση για την εφαρμογή του Κανονισμού υποβάλλεται έως τις 30 Ιουνίου 2027, συνοδευόμενη, εφόσον κριθεί σκόπιμο, από νομοθετική πρόταση.²⁵

Πίνακες αναφορών

Νομοθεσία

Αστικός Κώδικας, αρ. 160.

N 2121/1993 για την πνευματική ιδιοκτησία, τα συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα (ΦΕΚ Α' 25/4.3.1993).

N 4727/2020 (ΦΕΚ Α' 184/23.9.2020).

N 5193/2025 (ΦΕΚ Α' 56/11.4.2025).

Οδηγία 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID II) [2014] ΕΕ L 173/349.

Κανονισμός (ΕΕ) 910/2014 για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης (eIDAS) [2014] ΕΕ L 257/73, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183 (ΕΕ L, 2024/1183, 30.4.2024).

Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων (MiCA) [2023] ΕΕ L 150/40.

Νομολογία

Δεν χρησιμοποιήθηκε νομολογία.

Βιβλιογραφία

Carbajo Cascón F, 'The Non-Financial Crypto-Asset Market: Copyright in Art Non-Fungible Tokens' σε Pastor Sempere C (επιμ), *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market* (Springer 2025) 395-412, doi:10.1007/978-3-031-74889-9_17.

ESMA, Final Report on the Guidelines on the conditions and criteria for the qualification of crypto-assets

²³ αρ. 142 παρ. 2 στοιχ. δ' Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.

²⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 'Targeted consultation on the review of Regulation on the Markets in Crypto-Assets (MiCA)' (2026) https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations-0/targeted-consultation-review-mica-regulation_en προσπελάστηκε 30 Σεπτεμβρίου 2026; έγγραφο διαβούλευσης, Ερωτήσεις 7 και 68 https://finance.ec.europa.eu/document/download/62be7015-f066-4fac-b74e-71bacdbcc9f5_en?filename=2026-mica-review-targeted-consultation-document_en.pdf προσπελάστηκε 30 Σεπτεμβρίου 2026.

²⁵ αρ. 140 παρ. 1 Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.

as financial instruments (ESMA75453128700-1323, 2024) https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-12/ESMA75453128700-1323_Final_Report_Guidelines_on_the_conditions_and_criteria_for_the_qualification_of_CAs_as_FIs.pdf.

ESMA, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα κρυπτοστοιχεία προκειμένου να θεωρούνται χρηματοπιστωτικά μέσα (ESMA75453128700-1323, 2025) https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2025-03/ESMA75453128700-1323_Guidelines_on_the_conditions_and_criteria_for_the_qualification_of_CAs_as_FIs_EL.pdf.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 'Targeted consultation on the review of Regulation on the Markets in Crypto-Assets (MiCA)' (2026) https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations-0/targeted-consultation-review-mica-regulation_en.